

**ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ
ОНКОГІНЕКОЛОГІЇ:
КОЛИ ЖІНКАМ СЛІД
ЗВЕРНУТИСЯ ДО
ЛІКАРЯ**

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОНКОГІНЕКОЛОГІЇ: КОЛИ ЖІНКАМ СЛІД ЗВЕРНУТИСЯ ДО ЛІКАРЯ

20 вересня - Всесвітній день онкогінекології. Щороку у понад 1 мільйона жінок діагностується рак шийки матки, яєчників, ендометрію чи інші види гінекологічних онкозахворювань.

Загальний рівень обізнаності жіночого населення про онкогінекологію все ще низький, саме тому Центр громадського здоров'я пояснює, настільки важливі профілактика та вчасне виявлення онкогінекологічних захворювань.

Існує п'ять основних видів гінекологічних онкозахворювань

1. Рак шийки матки

Майже всі випадки **раку шийки матки** пов'язані з ураженням вірусу папіломи людини (ВПЛ). Також ВПЛ може бути пов'язаний з іншими типами аногенітального раку, генітальними бородавками, раком піхви, зовнішніх статевих органів. У більшості випадків ВПЛ передається статевим шляхом. Тож своєчасна вакцинація проти ВПЛ та регулярний скринінг на рак шийки матки - ефективний метод запобігання цій недугі.

Вакцинація проти ВПЛ рекомендована дівчатам і хлопчикам віком 9-14 років до початку статевого життя. Щодо щеплення у дорослому віці зверніться до свого сімейного лікаря для консультації. Вакцинуватися проти ВПЛ можна власним коштом.

Симптоми раку шийки матки не завжди виражені, інколи вони починають турбувати жінку вже на пізніх стадіях.

Найбільш поширені симптоми раку шийки матки: кровотеча між менструаціями, після статевого акту; кровотечі в жінок у постменопаузі; дискомфорт під час статевого акту; виділення з піхви з різким запахом, з домішками крові; болі в ділянці малого тазу.

Фактори ризику розвитку раку шийки матки – інфекція вірусу папіломи людини (ВПЛ), тютюнокуріння і соціально-економічний статус.

Види скринінгу на рак шийки матки

Пап-тест. Він відомий також як мазок Папаніколау — це дослідження матеріалу (зішкрібку клітин) з поверхні шийки матки та цервікального каналу на наявність нормальних і змінених клітин, виявлення різних інфекцій, наслідків аномальної гормональної активності, а також передракових або ракових уражень клітин. Обов'язковий профілактичний гінекологічний огляд жінок, віком від 18 (або з початком статевого життя) до 60 років, не рідше одного разу на рік та цитологічний скринінг на РШМ не рідше одного разу на 3 роки. Якщо ви отримали Пап-тест, який є відхиленням від норми, терміново зверніться до лікаря для консультації, обстеження та лікування.

ПЛР-тест на наявність ВПЛ. Зараження вірусом папіломи людини високого онкогенного ризику (16 та 18 типи) може призвести до виникнення раку шийки матки. Тож ПЛР-тест проводять, щоб перевірити, чи є ДНК вірусу в клітинах шийки матки.

Ця процедура безкоштовна у межах програми медичних гарантій. Позитивний результат означає, що у вас виявили онкогенні типи ВПЛ, але це не означає, що у вас є рак шийки матки, а свідчить про високий ризик розвитку хвороби.

2. Рак яєчників

Найчастіше він вражає жінок від 50 років, але іноді трапляється і в молодших вікових категоріях. Його симптоми не завжди легко розпізнати до того часу, поки він не пошириться на малий таз та черевну порожнину.

Серед симптомів раку яєчників можуть бути: здуття живота; швидке відчуття насичення під час їжі; дискомфортні відчуття у малому тазі; часте сечовипускання; закрепи; сильна втома; болі під час статевого акту.

Фактори ризику: вік жінок - від 50 років; наявність у сімейному анамнезі раку яєчників, молочної залози або колоректального раку; замісна гормональна терапія естрогенами, особливо при тривалому прийомі й у великих дозах; надмірна маса тіла, ожиріння; пізні пологи, недоношена вагітність.

3. Рак матки (ендометрію)

Він найчастіше зустрічається у жінок, які пережили менопаузу. Симптоми раку матки можуть включати: вагінальні кровотечі після менопаузи; легка кровотеча та водянисті виділення, які з часом можуть посилюватися; біль у спині, ногах чи в малому тазі.

Серед факторів ризику називають старший вік, зміну балансу жіночих гормонів в організмі, відсутність вагітностей, надмірна маса тіла чи ожиріння, високий рівень інсуліну.

4. Рак вульви

Це - рідкісний вид гінекологічного онкозахворювання. Вульва, яка є зовнішньою частиною жіночих статевих органів, включає отвір піхви, зовнішні губи, внутрішні губи та клітор.

Більшість хворих на рак вульви — це жінки похилого віку, від 65 років. Це захворювання рідко зустрічається у жінок віком до 50 років, у яких ще не настала менопауза.

Його ознаками можуть бути: свербіж промежини, статевих губ, який не минає; болісні відчуття в цих ділянках; кров'янисті виділення, зміни стану шкіри - кольору або поява потовщень, наприклад, схожої на бородавку шишки; пекучий біль при сечовипусканні.

Ризик розвитку раку вульви збільшується за рахунок таких факторів: старший вік; інтраепітеліальна неоплазія (дисплазія), лейкоплакія вульви – поява аномальних і схильних до перетворення на ракові клітин; інфікування певними видами вірусу ВПЛ (16, 18 типи); шкірні захворювання, що вражають вульву, такі як склеротичний лишай; куріння.

5. Рак піхви

На ранніх стадіях рак піхви може не мати жодних ознак. Він рідко зустрічається у жінок до 40 років.

Дослідники виявили кілька факторів ризику розвитку раку піхви. Це - вік від 60 років, ВПЛ-інфекція, перенесена гістеректомія (гінекологічна операція, при якій видаляють матку), рак шийки матки в анамнезі, куріння, ранній початок статевого життя, ВІЛ-інфекція.

Пам'ятайте, що регулярні візити до лікаря, своєчасні медогляди та дотримання рекомендацій щодо здорового способу життя підвищує ефективність лікування та знижує його вартість.

Крім того, профілактика гінекологічних онкозахворювань передбачає уникнення ризикованої поведінки, яка може призвести до інфекцій, що збільшують ймовірність розвитку онкологічних захворювань. Тож практикуйте безпечний секс. Йдеться про обмеження кількості сексуальних партнерів та використання презервативів під час кожного статевого акту. ВПЛ найчастіше асоціюється з раком шийки матки, але він може підвищити й ризик виникнення раку вульви та піхви.

Центр громадського здоров'я закликає українок не соромитися та відверто говорити з лікарем про проблеми своєї статевої сфери, проходити регулярні огляди, а також бути ознайомленими із симптомами гінекологічних онкозахворювань! Але пам'ятайте, що ці симптоми можуть виникати й з інших причин, тому єдиний спосіб пересвідчитися - звернутися до лікаря!

Кам'янське відділення

ДУ «Черкаський обласний центр контролю
та профілактики хвороб Міністерства охорони
здоров'я України»